

Bildande av Märklämmans naturreservat i Valdemarsviks kommun

Länssstyrelsen Östergötlands beslut

Länssstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Märklämman.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets gamla bondeskogar och naturskogslika skogar med hållmarker, sänkor och sumpskogar liksom andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 systemet ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Syftet ska uppnås genom att barrskog, sumpskog och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall eller påverkas genom brandefterliknande åtgärder vilket även kan gynna kvarvarande spår av bondeskogsbrukets plockhuggning. Skapande av död ved och luckighet kan bli aktuellt främst i utvecklingsmarker. Våtmarkers naturliga hydrologi kan vid behov återställas.

Skälen för beslutet enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Skälen för beslutet utgörs av en gammelskog med skyddsvärd flora och fauna. Tallskogarna vid Märklämman och dess omgivningar, ibland kallade Ållebråta tallskogar, är ett för länet ovanligt stort skogsområde med hög beståndsalder. Många träd är nära 200 år gamla. Områdets skogsmark behöver undantas från vanlig skogsproduktion för att bibehålla prioriterade bevarandevärden i form av gammal hållmarksskog, sumpskog och skogklädda dalsänkor i en kuperad terräng typisk för länets kustnära skogslandskap.

Märklämman är en del av ett större nätverk av äldre skogar mellan Börrum och Valdemarsvik vilket innebär goda förutsättningar för barrskogarter att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar eller att ta bort eller upparbeta dött träd samt delar av träd eller vindfälle;
3. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;
4. framföra motordrivet fordon;
5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;

7. ändra florán eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. iordningställande, markering och underhåll av anordning för friluftslivet som till exempel informationstavlor, vandringsled, rastbord och parkering;
3. naturvårdande skötsel i form av återställning av dikningspåverkad hydrologi, friställning av ljusgynnade träd, veteranisering;
4. eventuellt genomförande av naturvårdsbränningar efter upprättande av särskild bränningsplan och/eller brandefterliknande skötselåtgärder;
5. småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar, sandbäddar för pollinerare eller hävd;
6. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
7. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet;
8. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla;

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

4. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
5. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående A- och C-föreskrifter utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av B-föreskrifterna. C-föreskrifterna ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

A-, B- och C-föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fäلت vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

A-, B- och C-föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som väg, ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom

naturreservatet. Träd och grenar som faller från naturreservatet får kapas och läggas inom naturreservatet.

A-föreskrifterna och punkterna 1-3 i C-föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder som påtagligt kan försvåra tillkomst och utnyttjande av anläggningar för energiproduktion inom streckat område i naturreservatet enligt karta i bilaga 1a.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Delar av området utgör strandskyddsområde och strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Området för det föreslagna Märklämmans naturreservat berörs delvis av ett område som är utpekad som riksintresse för energiproduktion (vindbruk) enligt 2§ förordningen (1998:869) om hushållning med mark- och vattenområden. Se karta i bilaga 1a.

Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska ett sådant område skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten och utnyttjandet av anläggningar för energiproduktion.

Reservatsområdet berör endast en liten del av riksintresseområdet i dess östra kant och utgörs av låglänta fuktiga skogar och sumpskogar vid Hjortronmossen. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bildandet av Märklämmans naturreservat inte utgör ett hinder som påtagligt kan försvåra tillkomst eller nyttjande av riksintresse för energiproduktion.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att Märklämmans naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och med gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Märklämmans naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allemansrätten inte väsentligt påverkas av beslutet.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Märklämmans naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv om vilka Sveriges riksdag och regering beslutat. Det är också en del av uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald och de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030 och då särskilt mål nummer 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att Märklämmans naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer som är basen för många andra ekosystemtjänster. Skogsmiljöer och våtmarker fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek-, bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De höga naturvärdena i området uppmärksammades av Skogsstyrelsen 2013 och finns dokumenterade i kartverket ”Skogens pärlor” (objekt med höga naturvärden). Länsstyrelsen träffade markägaren och fortsatte inventeringen av områdets skogar 2017. Arbetet återupptogs 2022 i samband med ett par avverkningsanmälningar. Under 2024–2025 fortsatte dialogen mellan markägaren och Länsstyrelsen om möjligheten att bilda naturreservat och området avgränsades.

Reservatsbildning

Området har värderats i samråd med markägaren och i september 2025 slöts ett avtal om intrångsersättning för de begränsningar som reservatsföreskrifterna kommer att innebära.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, Energimyndigheten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Skogsstyrelsen, Valdemarsviks kommun och ideella föreningar.

SGU avstår från yttrande. Länsstyrelsen har fått svar från Energimyndigheten, Skogsstyrelsen, Birdlife Östergötland och Ulf Hjulström och samt stämt av med markägaren per telefon.

Energimyndigheten skriver:

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker förslaget till bildande av naturreservatet Märklämman i Valdemarsviks kommun.
- Formuleringen om undantag från föreskrifterna gällande anläggningar för energiproduktion inom utpekad riksintresse behöver förtydligas.

Energimyndighetens ställningstagande

Det föreslagna naturreservatet Märklämman i Valdemarsviks kommun sammanfaller till viss del med ett Riksintresseområde för vindbruk. Energimyndigheten delar länsstyrelsens bedömning att denna del av riksintresset för energiproduktion bedöms vara av begränsat värde för etablering av vindkraft. Energimyndigheten tillstyrker därför förslaget till inrättande av naturreservatet Märklämman.

Under rubriken "Undantag från föreskrifterna" på sidan 5 anges att: *Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder som påtagligt kan försvåra tillkomsten och utnyttjandet av anläggningar för energiproduktion inom utpekad riksintresse**. Vilka delar av föreskrifterna under A och C som dessa undantag syftar på framgår inte. Asterisken hänvisar till text som återfinns under rubriken "Lämplig användning av markområde". Texten behöver formuleras om så det är tydligt vad som gäller.

Skogsstyrelsen skriver: Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet med tillhörande skötselplan bildas enligt presenterat förslag.

Skötselplanen bedöms vara ändamålsenlig för att uppfylla det övergripande målet för bevarande och utveckling av områdets naturvärden och är väl anpassad till områdets naturtyper.

Reservatet bedöms inte avsevärt försvåra pågående skogsbruk på angränsande skogsmark, då reservatets utbredning inte inskränker tillgängligheten för skogsbruksåtgärder på angränsande skogsmark. Beträffande den basväg som markerats med röd streckad linje i kartan (bilaga 1B) finns inget angivet om eventuella restriktioner för nyttjande och underhåll.

De angivna metoderna för bekämpning av den åttatandade granbarkborren bedöms vara tillräckliga för att förhindra omfattande angrepp inom reservatet. Skogsstyrelsen vill dock påtala

vikten av att sätta in bekämpning av granbarkborren i god tid innan angrepp sprids inom reservatet och för att undvika spridning till granbestånd i omgivningen.

Birdlife Östergötland skriver:

Bakgrund Länsstyrelsen planerar att bilda ett naturreservat vid Märklämman. Ett område på ca 49 hektar med hållmarksskog, tallrismossar och sumpskog beläget en dryg km sydväst Rullerum och Ållebråta. I förslaget står:

”Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets gamla bondeskogar och naturskogslika skogar med hållmarker, sänkor och sumpskogar liksom andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 systemet ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.”

Områdets södra del berör en liten del av det område som är utpekad som riksintresse för energiproduktion. Men bedömningen är att det finns ett mycket begränsat intresse för etablering av vindkraft här då tidigare ansökan avseende etablering av vindkraft i närliggande område har dragits tillbaka.

Synpunkter Vi har gått igenom samrådsunderlaget och är positiva till bildandet av ett nytt naturreservat. Området är värdefullt för flera olika fågelarter. Tjäder har nämnts i förslaget, men området rymmer även nattskärar, flera arter av mesar och hackspettar. Dessutom är området intressant för rovfåglar som havsörn och fiskgjuse.

Förslagen till beslut och skötselplan är väl genomarbetade. Föreningen tillstyrker därför remissförslagen i allt väsentligt. Ett par specifika synpunkter:

1. Enligt förslaget kommer all jakt, även med hund, att vara tillåten i reservatet. Föreningen är inte någon generell motståndare till jakt men om jakt ska förekomma i skyddade naturområden bör den vara väl genomtänkt, reglerad och skilja sig från allmän jakt i övrigt. Vi anser därför att all jakt på

fågel bör vara förbjuden i området, speciellt under häckningsperiod (mars-juni).

2. Området rymmer flera mycket gamla träd vilka kan vara mycket lämpliga som boträd för flera rovfåglar. Vid planering av rastplatser och eventuella kommande vandringsleder bör hänsyn till häckplatser tas.
3. Enligt förslaget är en inventering av fågellivet inte planerad. Men i samband med att åtgärder enligt punkt 2 ovan genomförs anser vi att en inventering under häckningsperiod är viktig.

Ulf Hjulström bidrar med ytterligare upplysningar om områdets fågelfauna samt dess helhetsvärde som en del av ett större, relativt obrutet och kustnära skogsområde av stor vikt för såväl häckande som övervintrande fåglar.

Bemötande av inkomna remissvar

Länsstyrelsen tackar för inkomna yttranden.

Gällande Energimyndighetens yttrande. Länsstyrelsen förtydligar att det gäller A-, B- och C- föreskrifterna och att inga av föreskrifterna i sig ska försvåra riksintressets tillämpning. Hänvisning görs även till kartbilaga 1a som gjorts tydligare. Av remissvaret framgår att det i grunden finns en samsyn mellan Länsstyrelsen och Energimyndigheten om att berörd del av riksintresset för energiproduktion bedöms vara av begränsat värde för etablering av vindkraft.

Gällande Skogsstyrelsens yttrande. Basvägen som markerats med röd streckad linje har vid avstämning med markägaren inte visat sig vara av vikt för brukande av omgivande skog. Eftersom det finns möjlighet att transportera ut exempelvis fällt vilt och inte finns tydliga behov för skogsbruket att nyttja denna sträckning så har inte det undantaget och kartan tagits med i det slutliga beslutet.

Gällande Birdlife Östergötlands yttrande. Angående jaktfrågan så har ingen ersättning betalats för inskränkning i exempelvis fågeljakt. Anledningen är att skyddsprocessen kretsat kring att undvika avverkning och att lindra effekten av en eventuell vindkrafts-exploatering. Länsstyrelsen instämmer i att begränsning av fågeljakt eller viss fågeljakt skulle kunna vara befogad vid Märklämman,

samtidigt som det inte är känt att jakt på fågel förekommer. Om det i framtiden skulle uppstå konflikt mellan naturvärden och jaktintressen så kan reservatsskyddet kompletteras, förutsatt att jaktvärdet ersätts.

Vandringsled planeras för närvarande inte i området. Området är efter planerna på vindkraft relativt väl inventerat, åtminstone jämfört med liknande oexploaterade skogsområden.

Texten om områdets fågelfauna samt dess helhetsvärde i landskapet har förbättrats tack vare bidrag av Ulf Hjulström.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Gunilla Svantorp med naturvårdshandläggaren Jens Johannesson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Clara Benjaminsson, länsjuristen Anna Isaksson och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

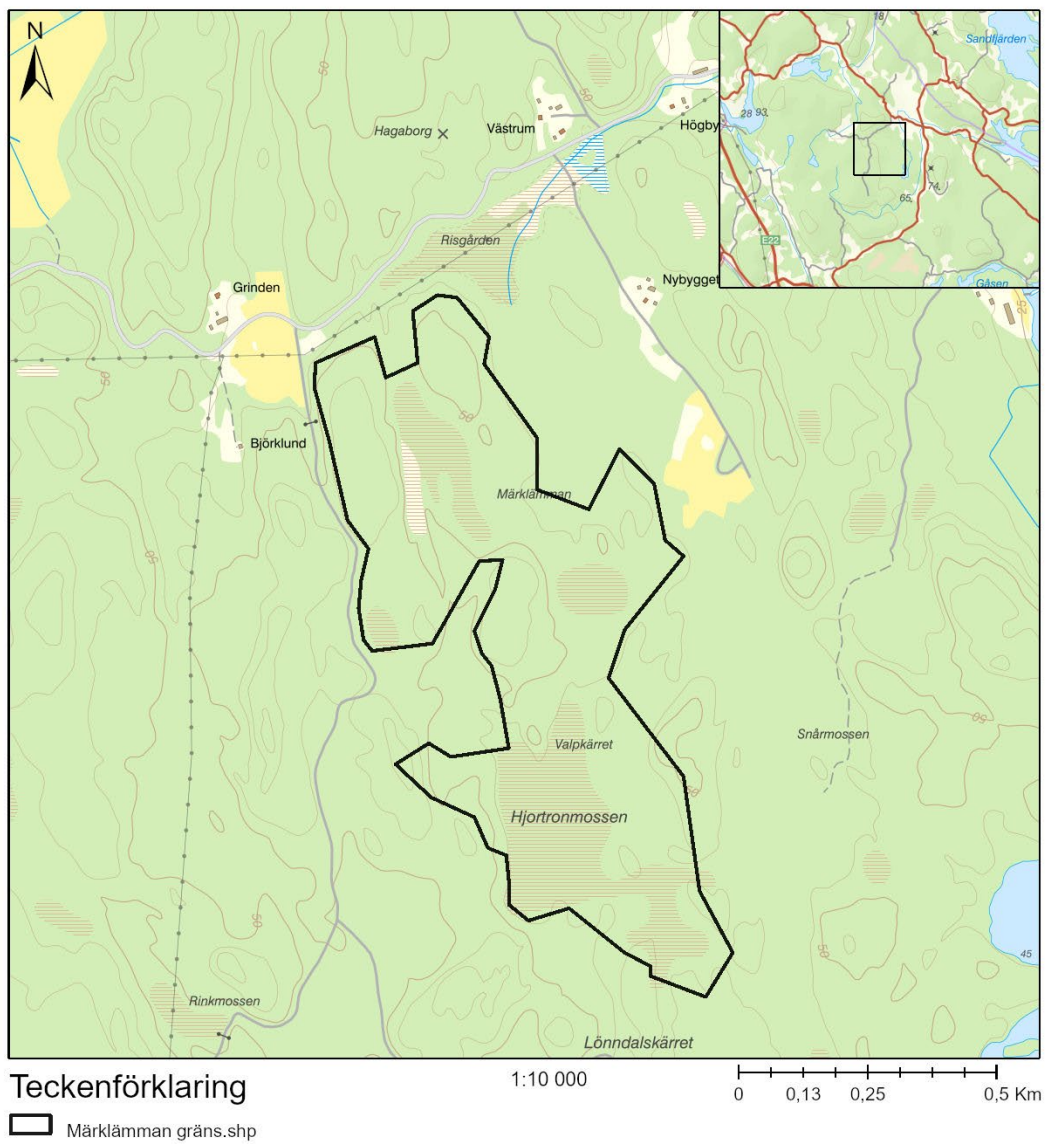
1. Beslutskarta (samt 1a riksintresse för energiproduktion)
2. Sändlista
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Bilaga 1

Märklämmans naturreservat

2026-02-25

ostergotland@lansstyrelsen.se

©Lantmäteriet Geodatasamverkan

Beslutskarta tillhörande beslut om Märklämmans naturreservat, NVR-id 2200071.

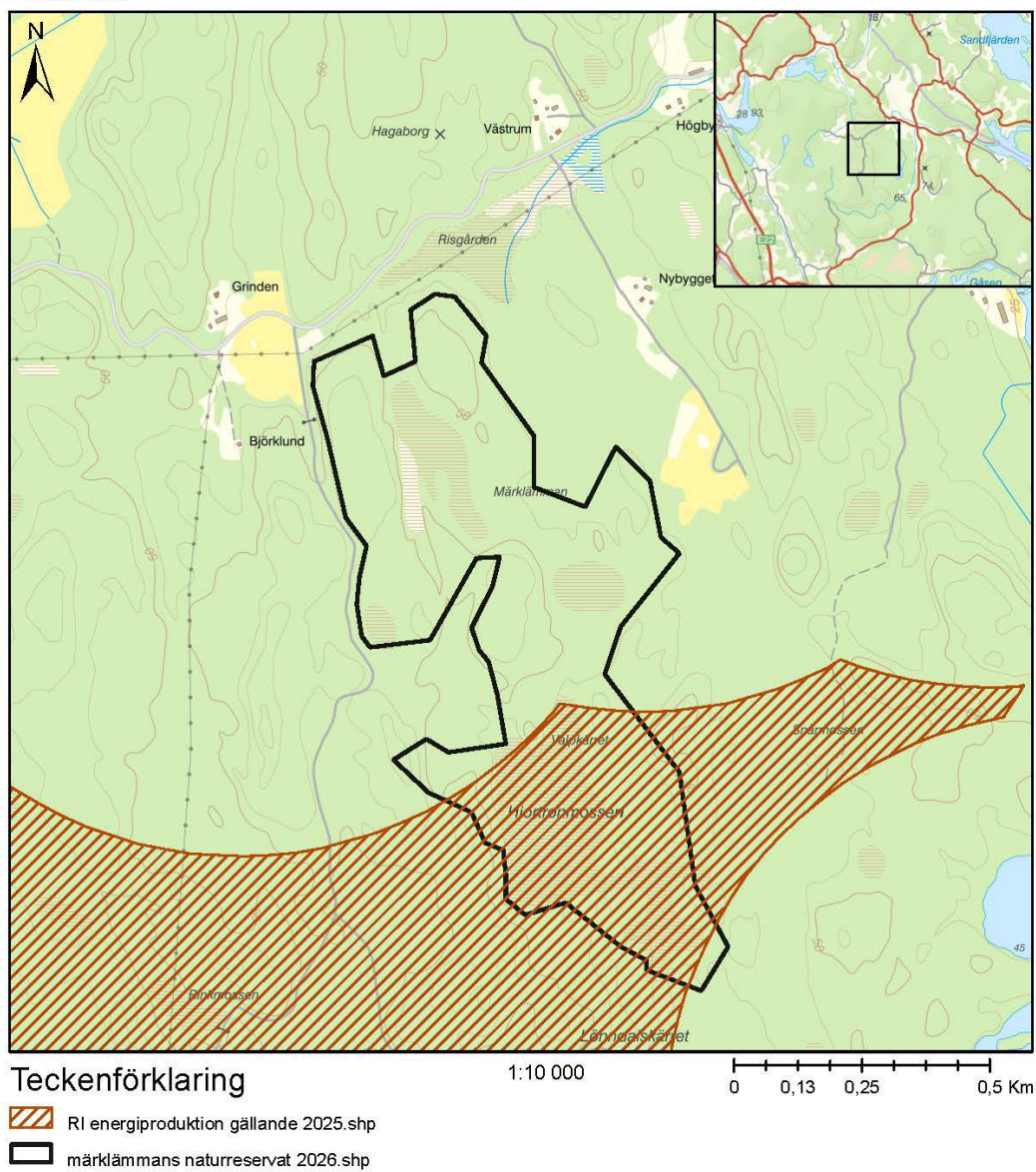
Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje.

2026-04-13

Bilaga 1a

Riksintresse för energiproduktion

ostergotland@lansstyrelsen.se

©Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta tillhörande beslut om Märklåmmans naturreservat, NVR-id 2200071.

Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje.

Bilaga 2

Sändlista

Finns hos Länsstyrelsen

Bilaga 3

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Östgötagatan 3, 58186 Linköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 50 00. Ange diarienumret för detta ärende. Numret finns uppe till höger på första sidan.

Skötselplan för Märklämmans naturreservat

Länsstyrelsen
Östergötland

- Meddelande: Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2025. Planförfattare har varit Jens Johannesson.
- Referens: Länsstyrelsen Östergötland, Enheten för naturskydd, Skötselplan för Märklämmans naturreservat.
- Kontakt: Enheten för skötsel av skyddad natur, Länsstyrelsen Östergötland
- Webbplats: www.lansstyrelsen.se/ostergotland
- Fotografier: Länsstyrelsen Östergötland, Jens Johannesson. Omslaget visar miljön vid våtmarken i områdets nordvästra del.
- Kartmaterial: © Lantmäteriet
- © Länsstyrelsen Östergötland

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR MÄRKLÄMMANS NATURRESERVAT	1
Allmän beskrivning.....	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	5
Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning.....	6
Kultuhistoriska lämningar	8
Områdets bevarandevärden	9
Natura 2000.....	12
Källuppgifter.....	13
Plandel	14
Syfte med naturreservatet.....	14
Disposition och skötsel	14
Skötselområden	15
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	22
Jakt	22
Utmärkning av reservatets gräns.....	22
Tillsyn.....	22
Dokumentation och uppföljning	22
Inventeringar	23
Uppföljning	23
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	23

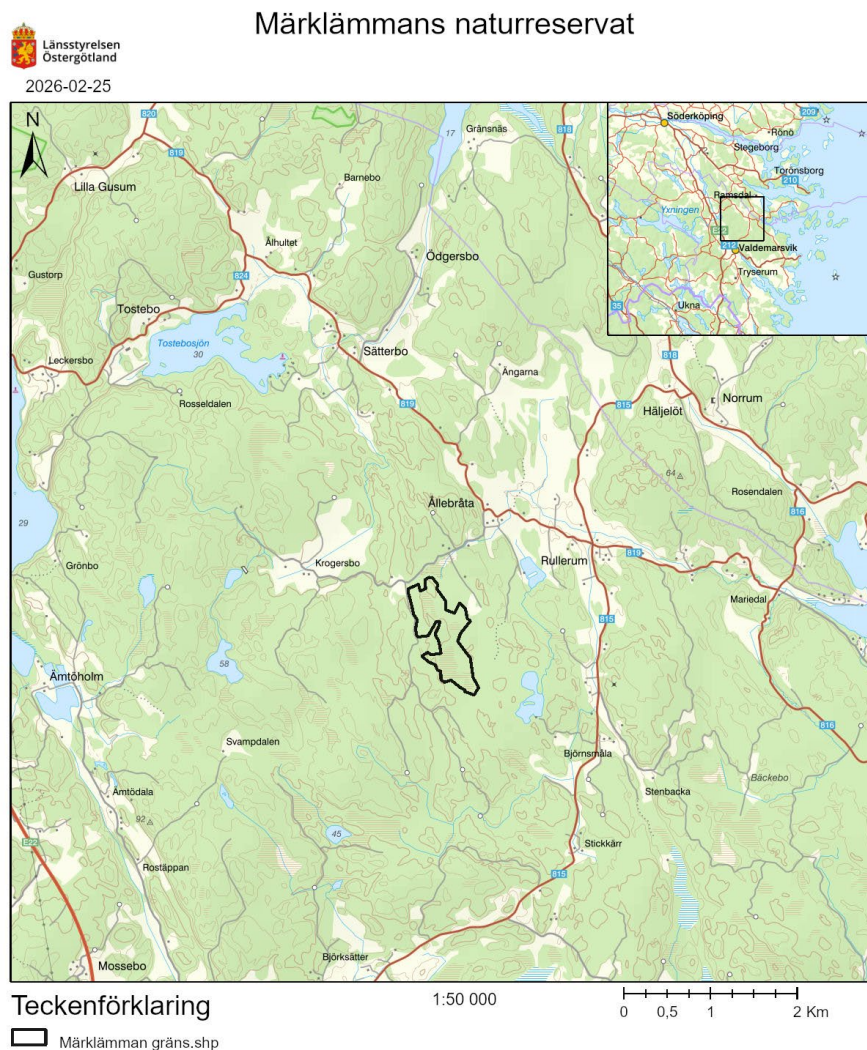
Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Märklämmans naturreservat
NVR-id	2200071
Beslutsdatum	2026-05-08
Län	Östergötland
Kommun	Valdemarsvik
Areal	Total areal: 49,4 hektar Land: 49,4 hektar Vatten: 0 hektar Produktiv skog: 36 hektar
Natura 2000-naturtyper *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete	9010 *Taiga 31,2 hektar 91D0 (9740) Skogbevuxen myr 16,6 hektar Öppna mossar och kärr (7140) 0,5 hektar
Prioriterade bevarandevärden Naturtyper: Arter/grupper: Strukturer/funktioner: Kulturmiljöer: Friluftsliv:	gammal tallskog, sumpskog, skogs- och myrmosaiker lavflora, fågelfauna, insektsfauna skogs- och myrmosaiker, kustnära skog, gamla barrträd plats med tradition (Märklämman) tyst miljö
Övrigt	Del av området ligger inom riksintresse för energiproduktion.
Fastigheter	Ällebråta 2:1, Ällebråta 1:6 (privatägda)
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland
Lägesbeskrivning	6 km NNO om Valdemarsvik och 7 km öster om Gusum, Valdemarsviks kommun.
Vägbeskrivning	Ta vägen norrut från Valdemarsvik mot Rullerum, därifrån västerut till Ällebråta och följ vägen mot Krogersbo. Efter cirka 1 km ligger reservatet i terrängen till vänster. Parkering planeras vid (N, E): 6459738, 594793.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet. Syftet finns även nedan i skötselplanens Plandel.

Figur 1. Översiktskarta. 6 km NNO om Valdemarsvik och 7 km öster om Gusum, Valdemarsviks kommun. © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

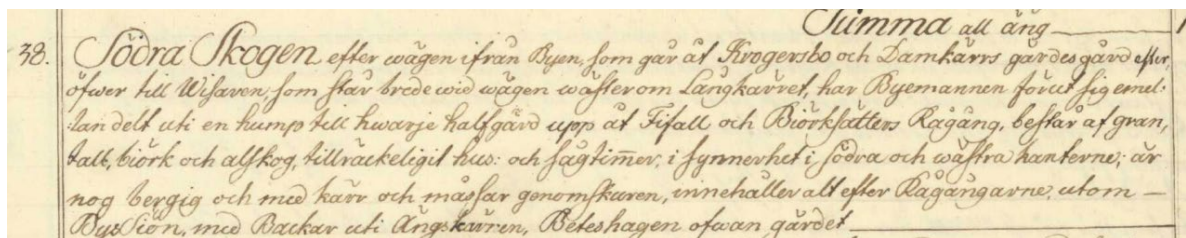
Beskrivning av reservatet

Översiktlig beskrivning

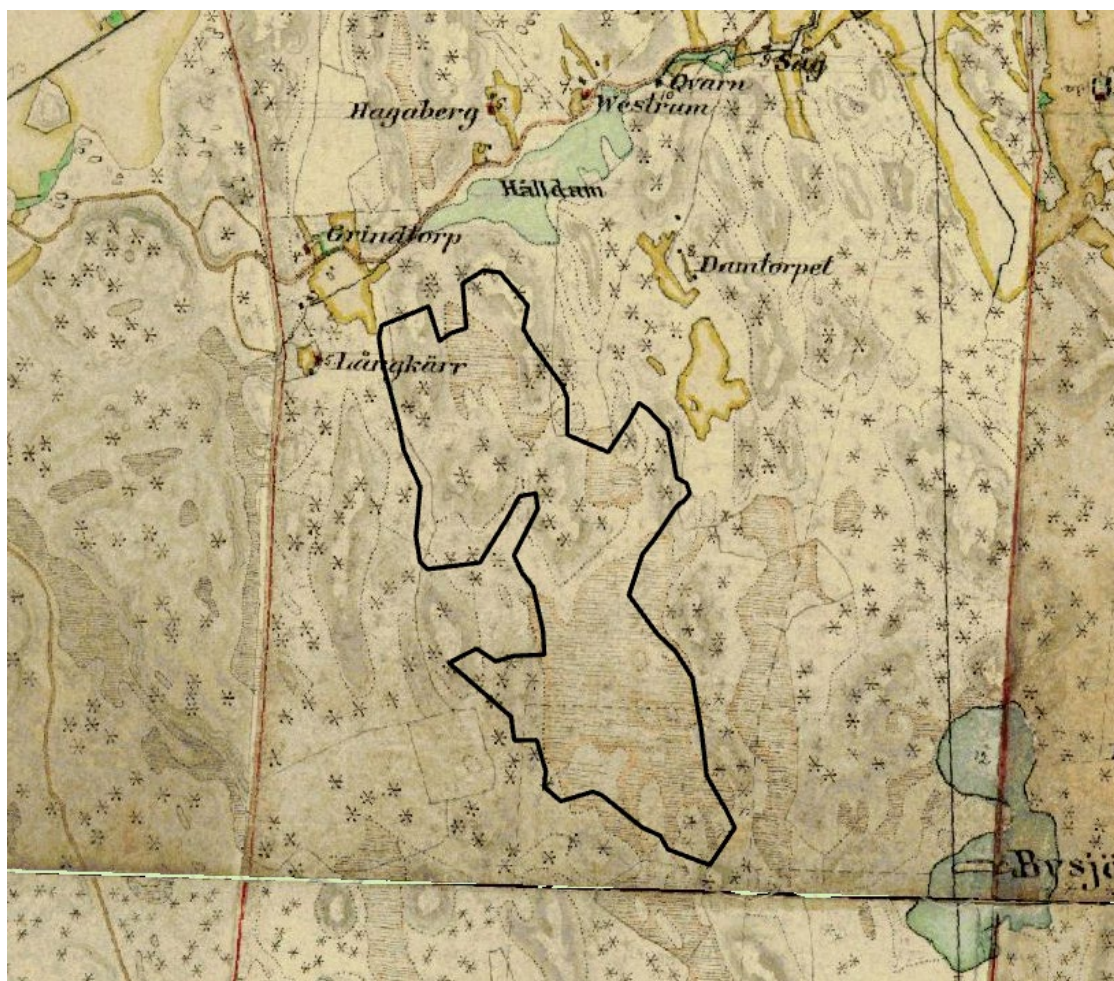
Ett större område vid Märklämman, söder om Ällebråta gårdar, är fortfarande en sammanhängande mosaik av skog, tallmossar och berg med äldre skog. Genomgående finns ett mer eller mindre tätt skikt av 150–200 årig tall, ofta med stort inslag av klena och vridna träd. Det förekommer även träd med en ålder upp mot 250 år, både av tall och gran. Många tallar är "kronplatta" och har sedan länge slutat växa på höjden. Naturreservatet är 49 hektar.

Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning

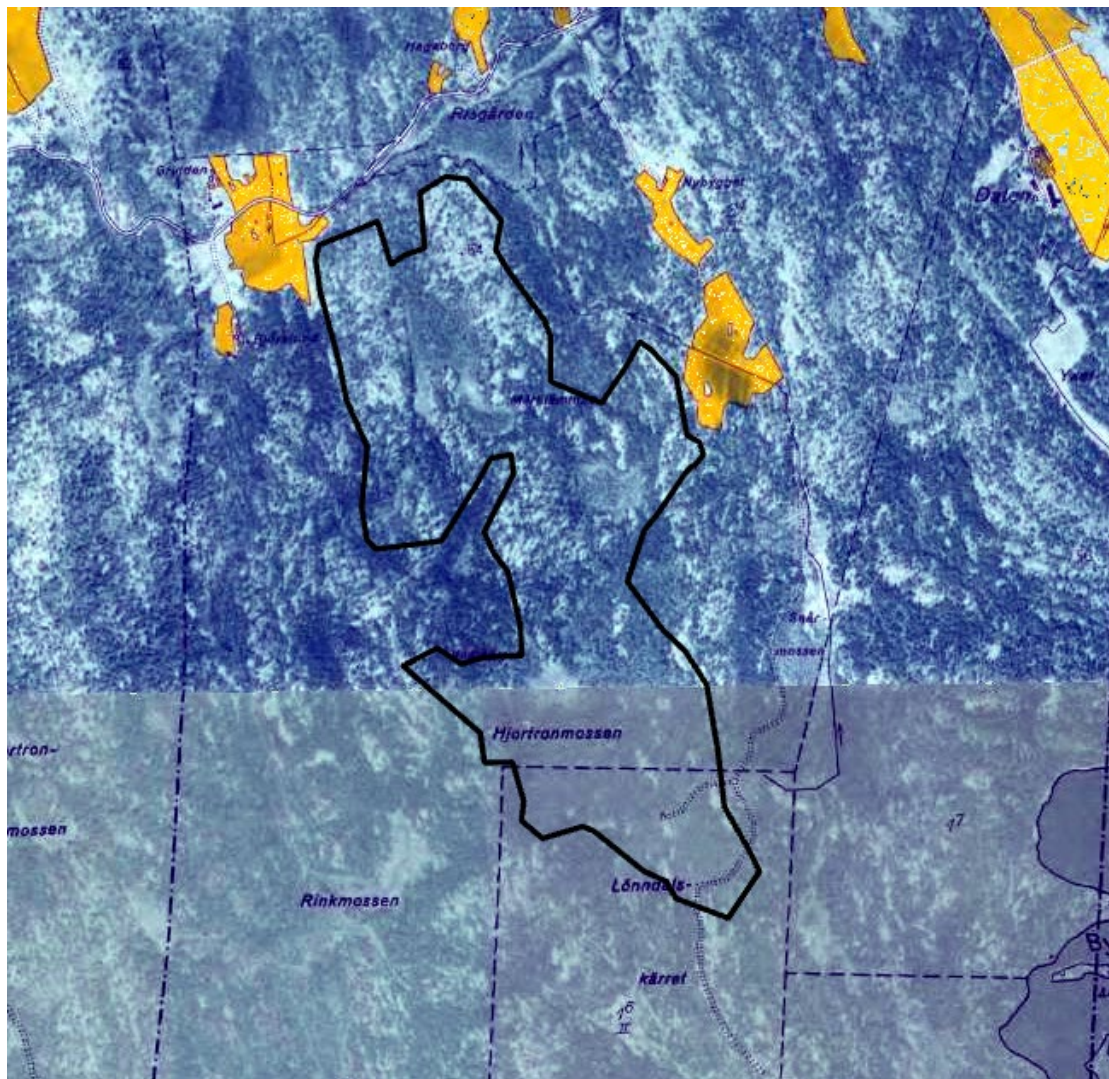
Ällebråta har ägts av nuvarande markägares släkt sedan 1915. Områdets södra ände kallas Krokskogen och köptes till 1928, det var tidigare en utskog till en annan gård i Ällebråta by. Fram till de senaste årtiondena har skogen brukats ovanligt varsamt med plock- och luckhuggning vilket kan förklara den glesa men mycket gamla skogen. Av 11 borrarade träd var medelåldern 190 år varav det äldsta trädet var 219 år. Det går därför att beskriva områdets skogar som 200-åriga även om medelåldern på beståndsnivå (inräknat alla träd) är lite lägre. Områdets allra äldsta träd är dock en gran som är cirka 245 år gammal medan 145 år är en vanligare ålder för gran.

Figur 2. Text från storskifte 1762 berättar om Södra skogen "består av gran, tall, björk och alskog, tillräckligt med hus- och sågtimmer i synnerhet i södra och västra kanterna, är nog bergig och med kärr och mossar genomskuren," (osv.). Södra skogen var namnet på hela skogen från Krogersbovägen ned till fastighetsgräns i söder. Den grova skog som beskrivs som hus- och sågtimmer stod troligen utanför reservatsområdet men är ändå en intressant historisk notis om att det sannolikt fanns gamla och grova träd. Det finns även en skifteskarta från 1813 som använder namnet Jortronmossen och även Lilla Jortronmossen för den lilla mossen centralt i reservatet.

Figur 3. Häradsekonomska kartan från cirka år 1868–77. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd. Fastighetsgränser har i stort sett samma sträckning som idag, bland annat över Hjortronmossen.

Figur 4. Den ekonomiska kartan från slutet av 1940-talet som har ett flygfotografi i bakgrunden.

Kulturhistoriska lämningar

I området finns inga kulturhistoriska lämningar registrerade men området är inte fullständigt inventerat avseende detta. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Namnet Märklämman (möjligen Märklämman) avser en "gångstig som går fram genom klyftan" enligt ortnamnregistret (1938). Markägaren har visat platsen som en är passage sydost om en mosse i områdets norra del, se figur 6. Passagen gjorde att hästar kunde passera utan att gå i mossen eller upp i bergbranten. På höjden nordöst om Valpkärret finns en övergiven gränssten.

Figur 5. Ällebråtaskogen vid Märklämman präglas av luckighet som formas av berghällar och fuktstråk. En långsam föryngring sker med självsådda träd (bildens mitt).

Områdets bevarandevärden

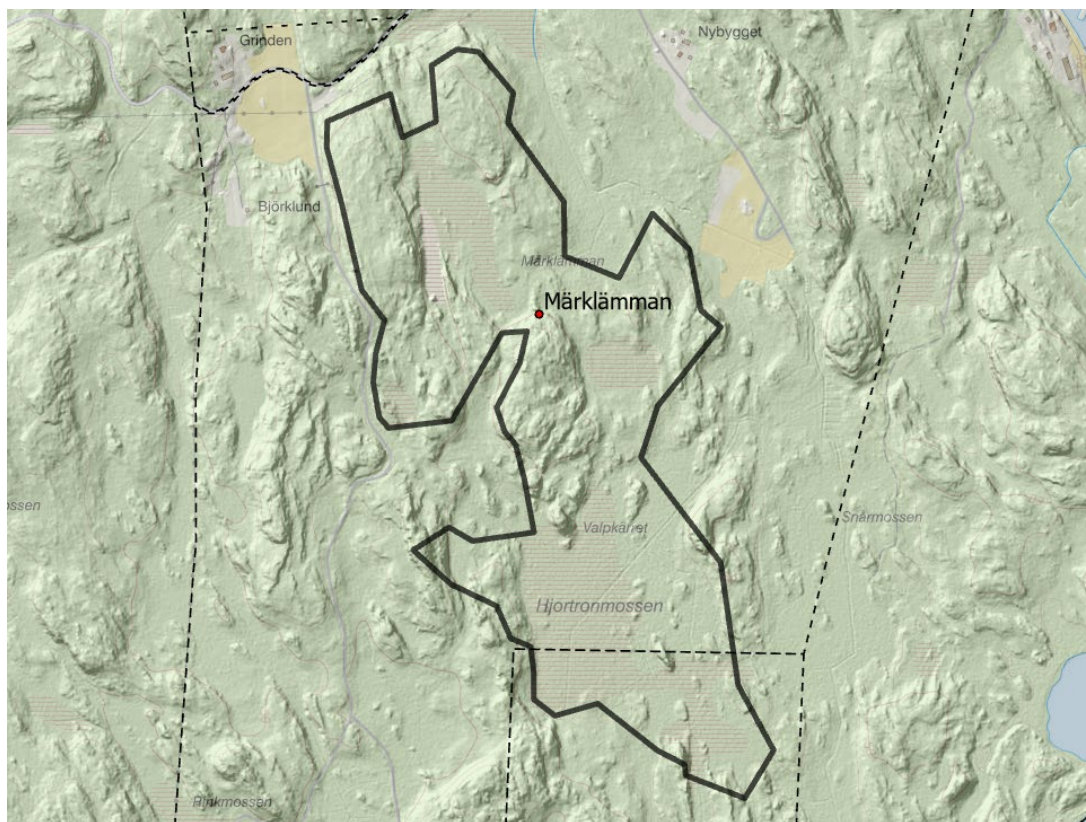
Biologiska bevarandevärden

Märklämmans naturreservat innehåller en gammelskog med skyddsvärd flora och fauna. Det är ett för länet ovanligt stort skogsområde med hög beståndsålder där många träd är cirka 200 år. Det är dessutom en del av ett större nätverk av äldre skogar mellan Hösterum-Börum och Valdemarsvik. Det innebär goda förutsättningar för barrskogsarter att kunna fortleva i det kustnära landskapet i livskraftiga bestånd. Av prioriterade bevarandevärden finns här särskilt gammal hållmarksskog av tall, sumpskog, främst i form av tallrismossar, och dessutom skogklädda dalsänkor med barrblandskog. Terrängen är småkuperad och typisk för länets kustnära skogslandskap.

Av artmångfalden kan nämnas tallskogsarter som dvärgbägarlav och tunn flarnlav knuten till gammal död ved och talticka på gamla tallar. Mossor som kornknutmossa, långfliksmossa och flagellkvastmossa visar att död ved inte minst i fuktiga lägen börjar få en rik flora. Till markfloran hör knärot och grönpyrola.

Traktens fågelliv är rikt. Märklämman är en del av ett större område med få vägar och begränsad bebyggelse. Här finns stammar av alla skogshönsen orre, tjäder och järpe. På tallhållmarkerna i hela området är nattskärre vanlig. Av ugglor förekommer kattuggla, sparvuggla, pärluggla och hornuggla. Dessutom rör sig

berguv i området (näringssök) som hör till en kustnära ursprunglig uvstam. Av hackspettar finns spillkråka, större hackspett, gröngöling och sällsynt även mindre hackspett. I området ses fiskgjuse, bivråk, sparvhök, duvhök, glada, ormmvråk samt havsörn. Av övriga fåglar under häckningstid kan nämnas skogsduva, morkulla, enkelbeckasin, skogssnäppa, törnskata och talltita. Många av arterna är hålhäckande och gynnas av traktens gamla och grova träd där de många hänsynsyrtorna, exempelvis hållmarker och trädklädda våtmarker, kompletterar naturreservatets värden.

Figur 6. Märklämman (plats med tradition) är en passage som ligger i södra änden av en nord-sydlig höjdrygg. Andra lokala namn är Valpkärret och Hjortronmossen.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i reservatet. Av fåglar har de viktigaste arterna för reservatsområdet inklusive Natura 2000-arter, noterats i tabellen nedan. Andra arter i texten ovan är mer generellt knutna till traktens naturtyper.

SVENSKT NAMN	VETENSKAPLIGT NAMN	KATEGORI	LIVSMILJÖKRAV
LAVAR			
vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT	Solexponerad tallved
dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	Solexponerad tallved
gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	T	Bark, hög luftfuktighet
tunn flarnlav	<i>Xylopsora friesii</i>	T	Gammal tallved
vitmosslav	<i>Icmadophila ericetorum</i>	T	Fuktig ved
grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	T	Bark av tall, gran och björk
MOSSOR			
kornknutmossa	<i>Odontoschisma denudatum</i>	S	Fuktig ved, ibland på mark
blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S	Marksiktet,
långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	T	Fuktig ved, hög luftfuktighet
flagellkvastmossa	<i>Dicranum flagellare</i>	S	Fuktig ved, hög luftfuktighet
SVAMPAR			
tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT	Levande gamla tallar, ofta kontinuitetsskog
brandskiktdyna	<i>Daldinia loculata</i>	T	Bränd björkved
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S	Kontinuitetsskog med tall och gran
gullgröppa	<i>Pseudomerulius aureus</i>	S	Ved av tall
KÄRLVÄXTER			
knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU, F	Äldre näringsrik barrskog
grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S	Sandig/torr/frisk mark i äldre barrskog
INSEKTER			
bronsbjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S	Senvuxna nyligen döda granar
blompraktbagge	<i>Anthaxia morio</i>	S	Gamla solbelysta tallar
FÅGLAR			
tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	N2000	Tallskog, tallrismosse
orre	<i>Lyrurus tetrix</i>	N2000	Hällmark, mosse
järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>	N2000	Sumpskog

nattskärre	<i>Caprimulgus europaeus</i>	N2000	Hällmarksskog
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	N2000	Äldre, variationsrik blandskog

KATEGORI	FÖRKLARING
S	Signalart för skog
T	Typisk art för naturtypen
NT	Rödlistad som nära hotad
VU	Rödlistad som sårbar
N2000	Ingår i art- och habitat- eller fågeldirektivet
F	Fridlyst (anges ej på fåglar och däggdjur)

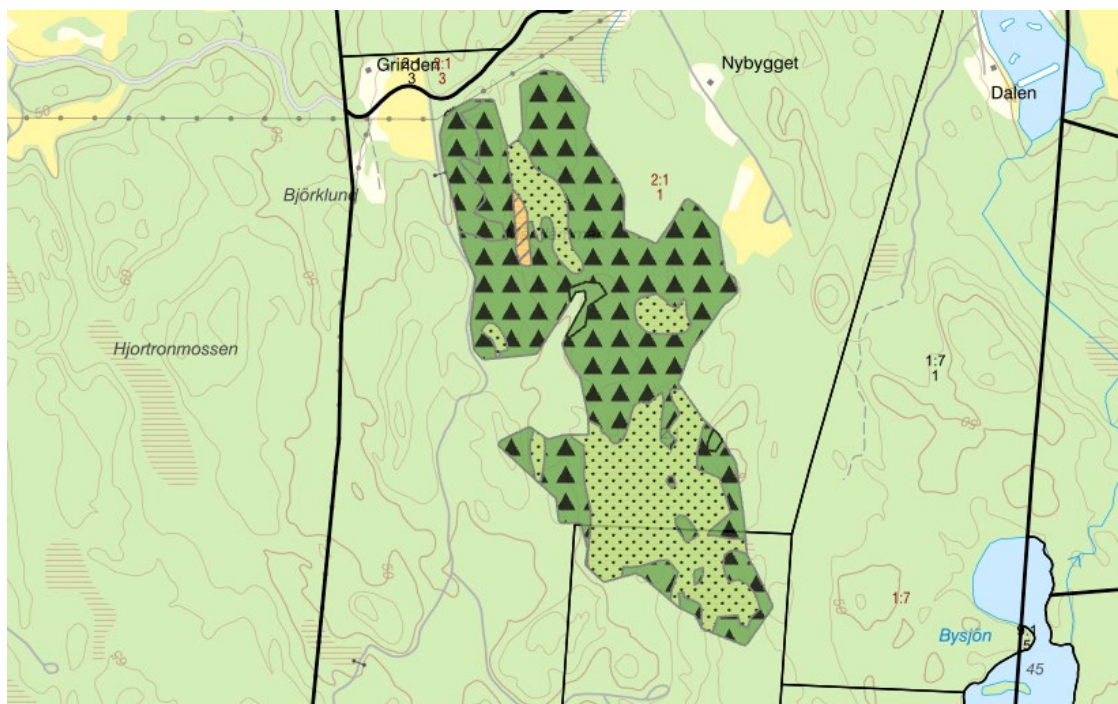
Natura 2000

Märklämman ingår inte i Natura 2000. Livsmiljötyper avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återrapportering till EU-kommissionen. I området finns följande livsmiljötyper (se karta tabell 2 och figur 7) som trots att området inte ingår i Natura 2000 fyller en viktig funktion i nätverket av skyddad natur:

Tabell 2.

Naturtyp	Areal, hektar
Taiga (9010)	31,2
Skogbevuxen myr (91D0, 9740)	16,6
Öppna mossar och kärr (7140)	0,5

Bevarandemål för livsmiljötyperna anges under respektive skötselområde.

Figur 7. Karta över livsmiljötyper enligt Natura 2000. Grön med pyramider = Taiga, ljus grön med prickar = skogbevuxen myr, beige streckad = öppen myr. Avgränsningen i denna karta är preliminär.

Källuppgifter

Isof, Ortnamnsregistret

Lantmäteriet Historiska kartor, Häradsekonomiska kartan, Storskifte 1762.

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöregistret, Fornsök

SGU Berggrundsdatan och jordartsdatabasen

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventeringen

SLU Artdatabanken, Webbtjänsten Artportalen

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets gamla bondeskogar och naturskogslika skogar med hållmarker, sänkor och sumpskogar liksom andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 systemet ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Syftet ska uppnås genom att barrskog, sumpskog och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall eller påverkas genom brandefterliknande åtgärder vilket även kan gynna kvarvarande spår av bondeskogsbrukets plockhuggning. Skapande av död ved och luckighet kan bli aktuellt främst i utvecklingsmarker. Våtmarkers naturliga hydrologi kan vid behov återställas.

Disposition och skötsel

Naturreservatet ska skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara och stärka områdets särpräglade natur med dess flora och fauna.

Om fornlämningar och kulturhistoriska lämningar finns eller upptäcks i reservatet ska de skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska detta anmälas till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.

Småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar, sandbäddar för pollinerare eller hävd.

Hydrologisk restaurering ska kunna genomföras inom dikningspåverkade marker.

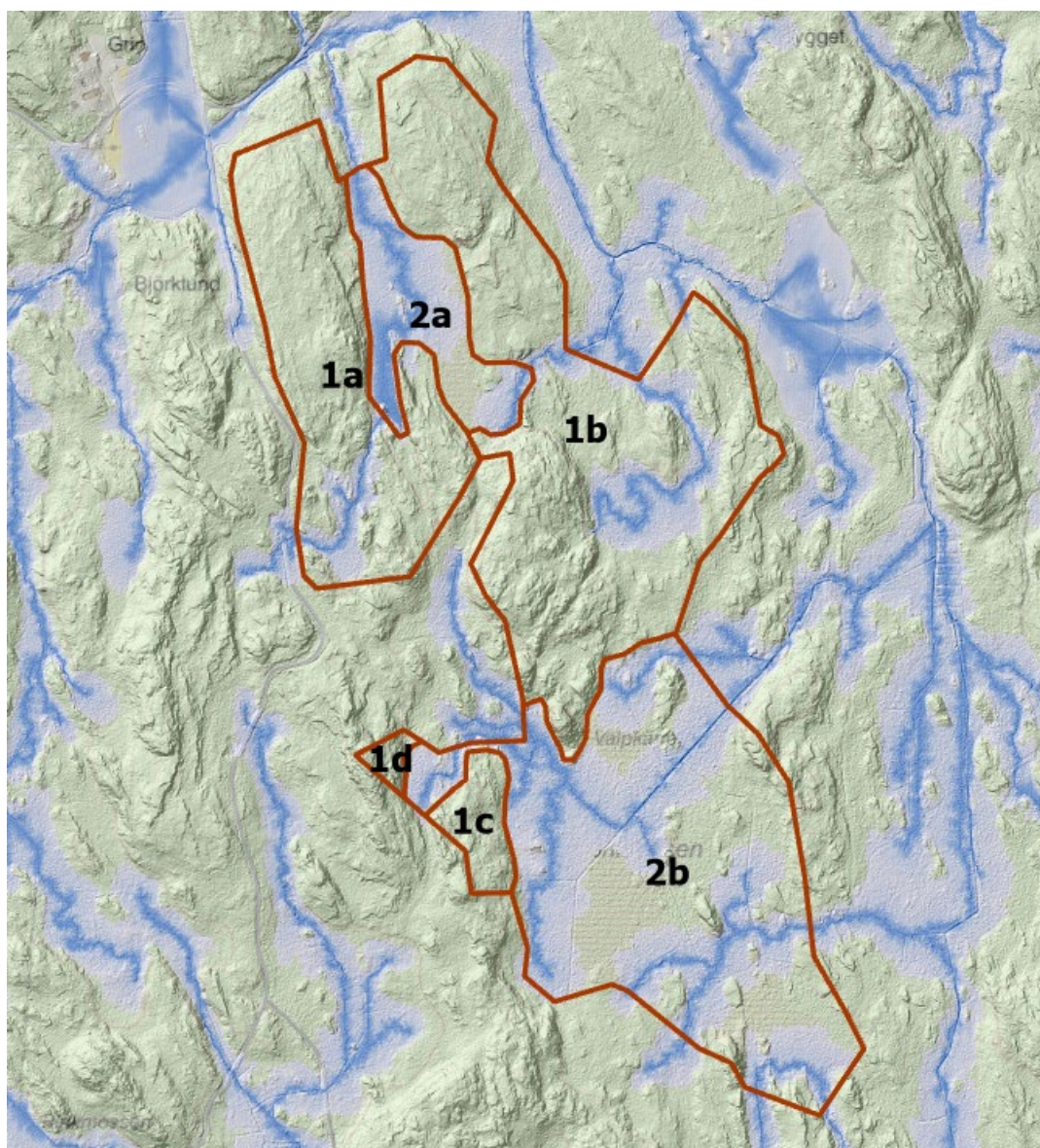
Naturvårdsbränning/brandefterliknande åtgärder kan komma att genomföras inom naturreservatet.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i 3 skötselområden;

1. Tall- och barrblandskog
2. Tallmossar
3. Anordningar för friluftslivet

Figur 8. Karta över reservatets skötselområden. I bakgrunden syns terrängskuggning och modellerade rinnvägar för vatten.

Skötselområde 1, Tall- och barrblandskog

Areal: 28,5 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: naturtyp 91D0 skogbevuxen myr – 1 hektar,
naturtyp 9010 Taiga – 26,4 hektar

Målnaturtyp: 91D0 – 1 hektar, 9010 – 27,5 hektar

Beskrivning

1a. Ett område längs en höjdrygg med berg i dagen. Äldre tall, som till en del utgörs av 150–200 år gamla träd, präglar området. Två tallar åldersbestämdes till 184 år respektive 179 år gamla samt en gran till 149 år. Dessa träd är representativa för beståndet. I kanter mot lägre marker är senvuxna och grovbarkiga granar vanliga. Södra delen av området är flackare med barrblandskog och inslag av lövrik sumpskog som dikats långt tillbaka. Område med naturvärden enligt Skogsstyrelsen. Delar av området har nyckelbiotopskvalité, speciellt hällmarkernas mycket gamla träd och döda ved.

I nordväst finns ett naturligt brandfält från 2018 där en stor del av träden finns kvar. Det är gott om död ved och brandskadade tallar. Brandfältet har nyckelbiotopskvalité. På några brända björkar förekom brandskiktdyna. En svamp som behöver brandskadade björkar och som är en viktig svamp för flera ovanliga insekter.

Naturvårdsintressanta arter: Vedskivlav (NT), tallticka (NT), brandskiktdyna, bronshjon, blåmossa

1b. Ett drygt 20 hektar stort område med höjdryggar och sluttningar med gammal tall, en del mellanliggande avsnitt med barrblandskog samt österut en stor andel tall- och blandsumpskogar som bildar en värdefull mosaik. Stora delar har nyckelbiotopskvalité. Mosaiken med skog och myr skapar en naturligt luckig skogsmiljö och är särskilt gynnsam som uppväxtmiljö för tjäder. Genomgående finns ett mer eller mindre tätt skikt av 150–200 årig tall, ofta klena och vridna träd. Dessa träd är "kronplatta" och har sedan länge slutat växa på höjden.

Många tallar är hänglavrika och sannolikt kan sällsynta arter finnas i området, tack vare den höga åldern. I delar av området där jorrdjupet är lite större står högvuxen skog. I östra delen av området åldersbestämdes en representativ tall till 175 år. Centralt i området åldersbestämdes en tall till 214 år och en annan till 205 år (upp mot nordöstra delen av reservatet). Skogsorkidén knärot är utspridd i delar som har granskogsinslag, ibland i stora bestånd koncentrerad till de lite mer produktiva delarna.

Naturvårdsintressanta arter: knärot (VU), talltagel, spår av granbarkgnagare, blåmossa, tallticka (NT), vedskivlav (NT), dropptaggsvamp, dvärgbägarlav (NT), spår av mindre mörghorre, bronshjon.

1c–d. I 1c växer gammal talldominerad skog och det är småkuperat. En tall

åldersbestämdes till 184 år. Många av granarna är troligen uppemot 150 år eller äldre med grova grenar och smala toppar. 1d är en del av ett hållmarksberg där 150-200 år gamla träd präglar området. I kanterna växer ställvis rikt med hänglavar på främst gran men även tall. Det finns en del död ved i området både som torrträd och lågor. Mot sydost i sluttningen ner mot myrmarken finns gamla 150 till 200-åriga träd. Skogen på hållmarken är gles. Mycket tjäderspillning förekommer i området och även betade så kallade "natträ" för tjäder.

Naturvårdsintressanta arter: talticka (NT), dvärgbägarlav (NT), vedskivlav (NT), långflikmossa, mindre mörghorre, strecklav, reliktböck (NT), flagellkvastmossa, grynnig blåslav

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda stående träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av exempelvis insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Rödlisterade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet typiska för en skog med lång kontinuitet så som olika arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek. Våtmarker har en ostörd hydrologi.

Figur 9. Hållmarks mosaik med gammal tallskog (1a).

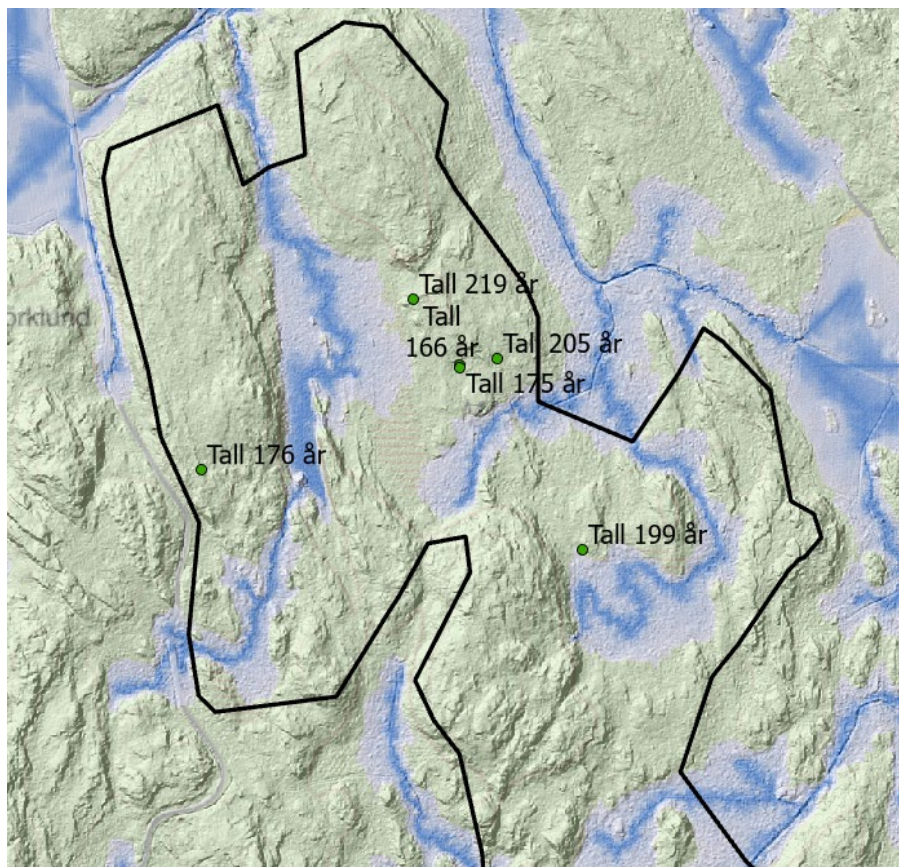
Skötselåtgärder

Möjligheten till naturvårdsbränning utreds noggrannare med tanke på både

säkerhetsaspekter och nytta. Vissa begränsningar kan finnas med hänsyn till exempelvis tunna jordtäckan och andra bevarandevärden bland annat förekomsten av gamla granar.

Brandefterliknande åtgärder så som skadande av yngre tallar i syfte att de ska överleva och utveckla en kådad ved och håligheter. En rekommendation är att 75-100 träd får skadas under reservatets första 10 år (utvärdera sedan och ta ställning vid översyn av skötselplan). Inga träd äldre än cirka 80 år skadas. Åtgärden bör ske i åtminstone ett par etapper med för att inte skapa all död ved samtidigt. Skadande-åtgärden kan kombineras med fällning och/eller avdödande av några grupper (cirka 5-6 st) medelålders tallar under planperioden, företrädesvis som utvidgning av befintliga gläntor i hållmark eller som friställning av karaktärsträd eller grupper av karaktärsträd.

Återställ en naturlig hydrologi så långt det är möjligt utan att påverka omgivande mark negativt. Samverka med markägaren. Igenväxningsträd kan användas som material för dikespluggar.

Figur 10. Trädåldrar, åldersbestämda träd i skötselområde 1. Ytterligare träd har åldersbestämts men är inte markerade i kartan. Dessa har haft åldrarna 175, 179, 184, 205 och 214 år. (Områdets allra äldsta träd är dock en gran som är cirka 245 år gammal, belägen i kanten av en sumpskog i västligaste delen av område 2b, se figur 8).

Skötselområde 2, Tallmossar

Areal: 20,9 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: naturtyp 91D0 skogbevuxen myr – 15,6 hektar, naturtyp 9010 Taiga – 4,8 hektar, naturtyp öppna mossar och kärr 7140 – 0,5 hektar.

Målnaturtyp: 91D0 – 15,6 hektar, 9010 – 4,8 hektar, 7140 – 0,5 hektar

Beskrivning

Tallmossar förekommer i låglänta delar av hela reservatet men de som ingår i delområde 2 är de största sammanhängande och de som kan beröras av hydrologisk återställning. I kanterna och på myrholmar finns bergpartier och mosaiker med barrskog (Taiga).

2a I områdets norra del finns en tallrismosse av orörd karaktär där både gamla, senvuxna och kronplattade träd förekommer. Det finns även död ved främst i form av torrakor. Trädåldern ligger på mer än 150 år. Norrut är det lite rikare och det finns större inslag av gran. I sydväst finns en flik som fortfarande är öppen och eventuellt kan bevaras som naturtypen öppen myr (7140).

Naturvårdsintressanta arter: Tunn flarnlav

2b Hjortronmossen och Valpkärret är flikiga skvattramtallmossar. Området genomkorsas av en del äldre diken som ökat tillväxten i delar av området medan andra är mer ostörda. Vitmossor dominerar i bottenskiktet och bitvis är det lite rikare med löv som björk, speciellt mot söder, inblandat bland tallen. Det finns en hel del död ved framför allt av tall men även en del löv. Enstaka gamla granar växer också i myren. Träden är överlag gamla, mer än 150 år. Det finns många träd med talticka och även hålträd förekommer. Tjäderspilling finns inom området och en större mängd med spillning under ett träd tyder på att det används som natträdd.

Runt omkring den flikiga tallmossekanten finns mosaikartade inslag av mindre fastmarker med bergknallar men även andra sumpskogstyper med lövträd och gran. Sydöstra delen av Hjortronmossen upplevs som små fuktstråk som genomkorsar området i olika riktningar.

Dikningspåverkan är störst längs ett huvuddike i sydväst-nordostlig riktning som rinner ut öster om det lilla Valpkärret. En gran i sumpskogen i västra kanten av område 2b (mellan 1c och 1d) åldersbestämdes till 245 år vid ett inventeringsbesök 2022.

Naturvårdsintressanta arter: bronsbjon (spår av), kornknutmossa, flagellkvastmossa, långflikmossa, dvärgbägarlav (NT), vedskivlav (NT), grymig blåslav, gammelgranslav, vitmossav och talticka (NT).

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda stående träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av exempelvis insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet typiska för en skog med lång kontinuitet så som olika arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek. Våtmarker har en ostörd hydrologi.

Skötselåtgärder

Återställ en naturlig hydrologi så långt det är möjligt utan att påverka omgivande mark negativt, och helst så att tallmossarnas träd inte dör i stor skala. Samverka med markägaren. I 2a kan eventuellt fliken med öppen myr hållas efter mot föryngrande tall genom att klena, unga träd röjs bort (ej små senvuxna träd som kan ha hög ålder). Igenväxningsträd av tall och gran, exempelvis längs diken i Hjortronmossen, kan användas som material för dikespluggar.

Figur 11. Lövrik kant av Hjortronmossen.

Figur 12. Del av den öppna myren i sydvästra delen av 2a.

Skötselområde 3, Anordningar för friluftsliv

Beskrivning

Området har få eller inga anordningar för besökare. En parkering för cirka 3-5 bilar kommer dock iordningställas nordväst om reservatet. Informationsskylt kommer finnas, eventuellt även ett rastbord. Om resurser finns i framtiden kan en vandringsled bli aktuell.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Informationen i området är lättillgänglig och bidrar till och förhöjer upplevelsen av besöket. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Reservatets gräns är tydligt markerad.

Skötselåtgärder:

- Underhåll av reservatsområdets gräns och anordningar (inledningsvis endast parkering och information, eventuellt rastbord).

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i reservatet som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Naturvårdsbränning	1, (2)	Utred möjlighet	3
Brandeferliknande åtgärd, skada träd och skapa död ved	1, 2	2026-28 utvärdera sedan vart 5:e år	2
Friställning av karaktärsträd eller grupper av sådana träd, om det är biologiskt motiverat	1	Vid behov	3
Hydrologisk restaurering och ev röjning av igenväxnings-tall	1, 2	Ej tidssatt	1
Åtgärder riktade mot att motverka invasiva arter	Hela reservatet	Vid behov	
Information och parkering	Skylt vid P-plats och något ställe vid gräns	2026-27	1

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen kommer utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar och underhålls vid behov.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet utöver uppföljning av eventuellt genomförda skötselåtgärder.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för länet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper och arter. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland och genomförs enligt gällande nationella riktlinjer.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen
Östergötland

www.lansstyrelsen.se